

Aleksandra Bokan

Fakultet za kulturu i medije, Beograd
bokan.aleksandra@gmail.com

Stvaran svijet oko mene – život unutar piksela?

Sažetak

Suvremeno doba, to čuveno 21. stoljeće je prepuno opcija. Nikad više mogućnosti i nikad veće otuđenosti. Je li to baš tako? Dok je život u svom standardnom tijeku – da, ali, kada se nad njim nadvije crna sjena i kada ste u prilici da spasite nekome život, prorade zaključani mehanizmi za socijalnim preživljavanjem. Više nije bitno je li netko pogledao nečije slike sa svadbe, pokazao novu frizuru na FB ili Twiteru i sl. Jednostavno, život na internetu postaje sredstvo spašavanja nečijeg realnog, opipljivog života.

Ključne riječi: *suvremeno doba, društvene mreže, piksel, život, internet.*

DANAŠNJI ČOVJEK I (LAŽNA) SOCIJALIZACIJA

“Nijedan čovjek nije Otok, sam po sebi cjelina; svaki je čovjek dio Kontinenta, dio Zemlje...” napisao je svojevremeno John Don i to je nešto što je apsolutna i nepobitna činjenica. Nije važno je li u pitanju pustinjač ili čovjek iz suvremene civilizacije, ono što nosimo u sebi čini nas dijelom svijeta ili ne. I upravo to nešto u nama samima (netko bi rekao da to ustvari i jesmo mi sami) čini nas pobjednicima i gubitnicima, sretnima i nesretnima, onima i onim drugima.

Ono što je nepobitno je da čovjek ima potrebu da komunicira, kako s okolinom, tako i sa samim sobom. No, ono što je možda i mnogo važnije je što je ono što ga pokreće i što je ono što ga i čini – čovjekom? Socijalna smo bića. To je vjerovanje i definicija koja je svakako točna.

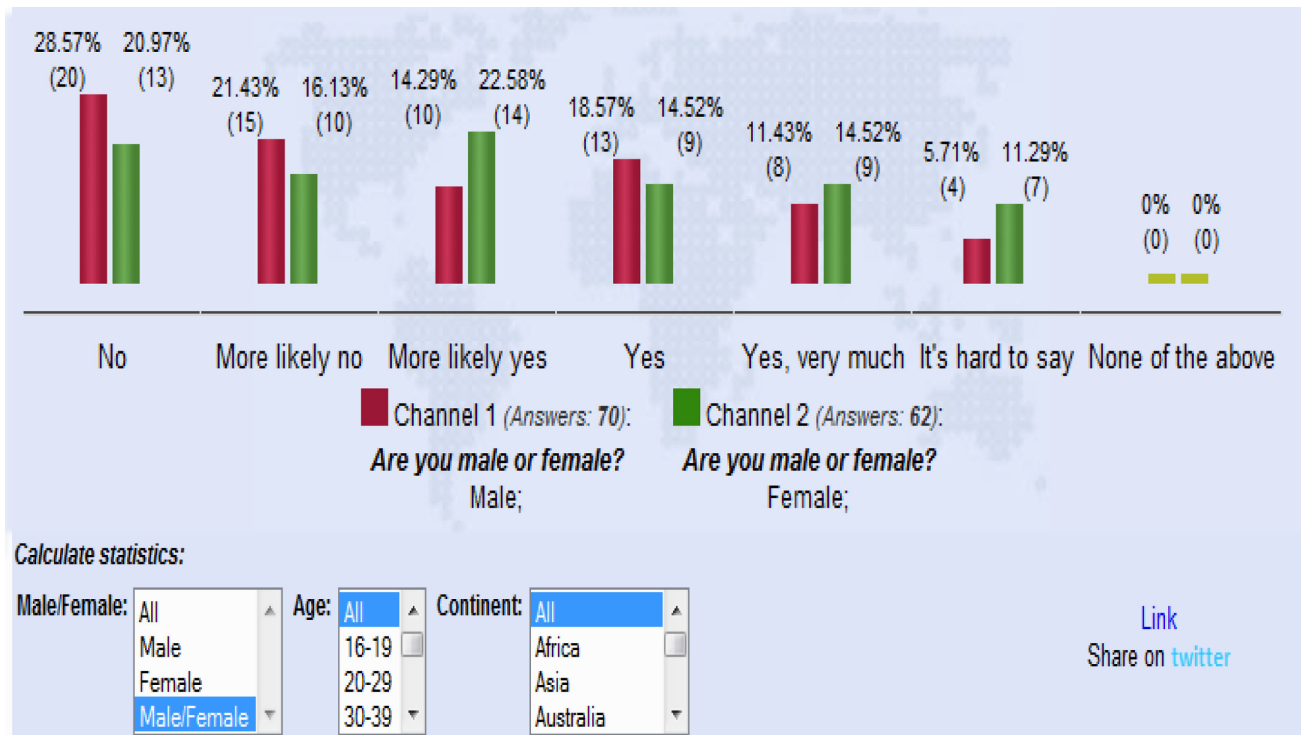
Kada god se postavi pitanje ”što bi ponijeli na pusti otok?” gotovo svi navode bar jednu osobu ili komunikacijsku spravu. Nitko ne voli biti osamljen, ali svatko voli bar malo biti sam. Postavlja se pitanje – koliko je duboka razlika između usamljenosti i samoće?

Usamljenost je demotivacijska, destruktivna. U njoj čovjek gubi sebe i nestaje svaki vid njegove osobnosti. Postaje ljuštura, bez ambicija i rezultata življenja.

Samoća je suprotno tome, krajnje pozitivna i kreativna. U njoj se oporavljamo, analiziramo, stvaramo, regeneriramo,... Ona nas tjera da sve emocije, svu energiju preispitamo, presložimo i iskoristimo maksimum da bismo krenuli dalje. Stoga, možemo reći da su usamljenost i samoća antipodi.

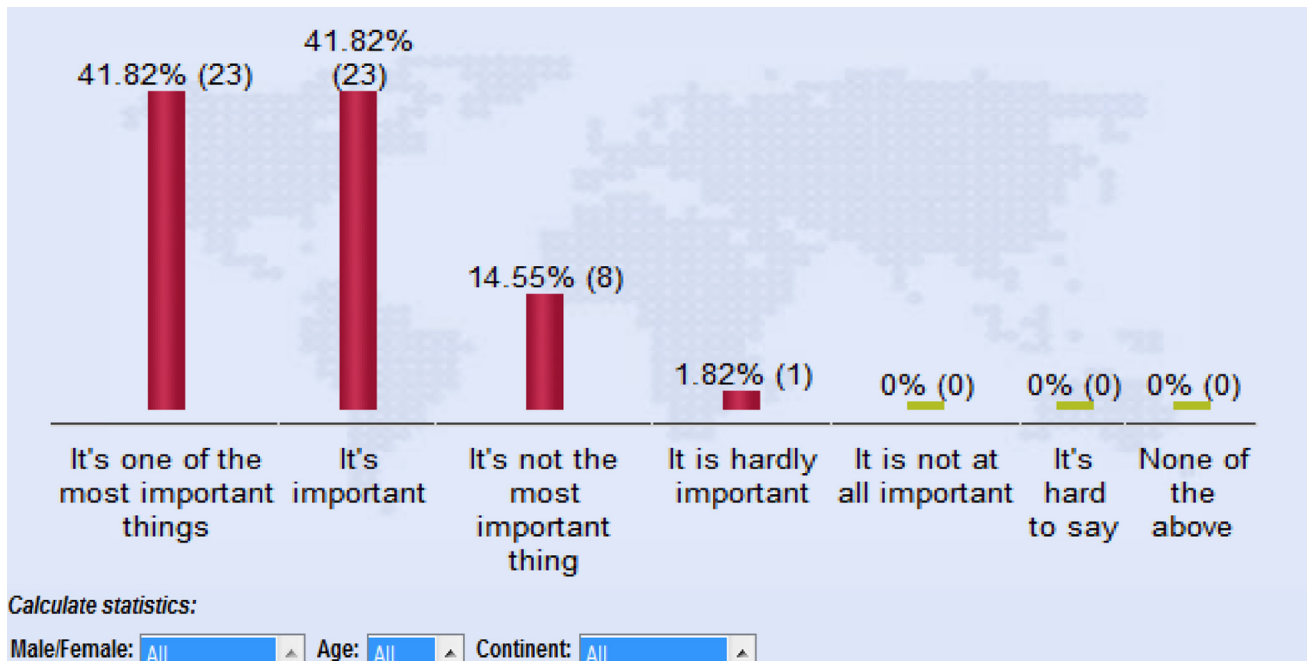
Sa stanovišta čovjeka bilo koje epohe, samoća je nešto bez čega se ne može.

Danas je ta potreba dodatno naglašena. U današnje vrijeme čestih promjena koje su uzrokovane ubrzanim procesom globalizacije, internet eksplozijom, sve kraćim ciklusima proizvoda, pitanjima intelektualne svojine i ostalim izazovima koje oblikuju tehnološke industrije, globalizacija se povezuje s “postmodernizacijom”. Vrijeme globalizacije uvjetovalo je razvoj svih segmenata društva. Komunikacija, kao jedan od njegovih korijena, podložna je utjecaju promjena koje sa sobom donosi vrijeme suvremenog života. U vrijeme hiperrazvijenosti sredstava prijenosa informacija, pitanje je koliko ljudi zaista komuniciraju i kakva je kvaliteta istog, je li indirektna komunikacija nadjačala direktnu i ako jest, je li to pozitivno. Razvojem elektronskog prijenosa informacija, ljudi se udaljavaju, sve manje viđaju, pa i čuju. Današnje doba je doba hiperrazvijenosti i hiperkonkurencije, gdje se tehnika razvija nezaustavljivom brzinom. Telefoni, kompjuteri i ostale komunikološke sprave, smjenjuju se fizički, gotovo iz trena u tren, sa sve savršnijim performansama i beskrajnim mogućnostima ponude za korisnika. Više nije bitno je li čovjek u kancelariji, autu, na plaži, u vodi ili na skijaškoj stazi, on u svakom trenutku može razgovarati, slati mailove, poruke, tražiti ili primiti informacije. Čini se da se kraj mogućnostima ne može vidjeti. Tempo života rezultirao je manjkom slobodnog vremena i čini se da je ova hipertehnološka pomama ustvari, u većini slučajeva, jedini mogući način komunikacije među ljudima danas. Razvoj hipertehnologije utječe i na odnos samoće i usamljenosti. Ljudi imaju osjećaj prividne socijalizacije. Danas rijetko tko zaista razgovara, konstruktivna komunikacija gotovo i da ne postoji. I čovjek se osjeća usamljenijim nego ikad. Samim tim ne dostiže ni približno svoj potencijal.

Tablica 1: *Jeste li usamljeni i bojite li se usamljenosti?*
(izvor: internet)

Statistike kažu da je ukupno više od 50% ljudi širom svijeta, bez obzira na spol i uzrast izjavilo da se osjeća usamljeno ili da se boji da ne bude usamljeno. (Tablica 1). To dovoljno i alarmantno govori o ozbiljnosti problema otuđenja čovječanstva. Od usamljenosti “pate” i mladi i stari, djeca, žene i muškarci, bogati, siromašni, lijepi i oni za koje okolina nikada ne bi rekla da su usamljeni, jer su stalno okruženi velikim brojem ljudi. Nikada nije bilo više tzv. knjiga o samopomoći, koje su tu da pruže savjete, snagu, podršku, razumijevanje, suosjećanje... i sve ono što su nekada ljudi stjecali isključivo kroz komunikaciju s drugima i sa samim sobom. Sva ta literatura, po izdavanju, prevodi se na stotine stranih jezika, postaje bestseler u rekordnom vremenu što dodatno govori da je čovjek – čovjek ma gdje bio, a da su usamljenost i poljuljano samopouzdanje prisutni u svakom kutku svijeta. Jesmo li toplu riječ i zagrljaj zamijenili papirom ili još gore, ekranom? Jesmo li toliko postali dio sustava za stjecanje i opstanak da nemamo snage da se vratimo sebi samima? Jesmo li zaista toliko daleko odlutali od sebe?

Tablica 2: *Koliko je važan miran (obiteljski) život za ukupan osjećaj sreće?*
(izvor: internet)

Vrlo često želje za onim što nemamo ne dopuštaju nam da se radujemo i uživamo u onome što imamo.

Na pitanje, koliko je važan miran (obiteljski) život za ukupan osjećaj sreće, preko 80% ispitanika je reklo da je izuzetno važan ili čak i jedan od najvažnijih faktora (Tablica 2).

U današnje doba čovjek je usamljeniji nego ikad, što je apsurd, jer nikada nije bilo više dostupnih načina komuniciranja. To nas dovodi do zaključka – kvaliteta komuniciranja je opala. Ljudi su se otuđili. Postavlja se pitanje umijemo li uopće još uvijek komunicirati?

Sve je više samaca, optočenih svojim zidovima, brakovi "pucaju" više i brže nego ikada, tradicija se gubi pod stopalima new age fenomena...

Nema se vremena, ni strpljenja, ni razumijevanja, živimo u zlatnim kavezima današnjice.

"TO JE STVARAN SVIJET OKO MENE (SAMO ČEKAM DA PROĐE...)"¹²⁹

Očigledno, čovjek je danas usamljen, priznao on to ili ne.

Živimo na internetu. Otušeni i lažno socijalizirani. Dani nam prolaze hiperbrzinom. Nekada smo bili zatečeni gledajući taj efekt u SF filmovima, a svjesni toga ili ne, mi danas živimo upravo te filmove i prihvaćamo ih kao našu stvarnost.

¹²⁹ Naziv pjesme grupe EKV (autor Milan Mladenović).

Gdje god da odete, u kafić, restoran, autobus, na ulici, pa i u muzeju, videt ćete ljude koji fanatično “klikću” na svojim mobilnim uređajima, bilo da traže neke informacije na internetu, čitaju poštu, pišu poruke, gledaju snimke ili borave na društvenim mrežama.

Djeca nam odrastaju s tim kao najnormalnijom pojavom, a sve češće nam je sasvim u redu da vidimo i starije ljude kao konzumente današnjih “blagodati”.

Slika 1: Muzej u Amsterdamu – budućnost umjetnosti?

(izvor: internet)

Nerijetko ćete čuti roditelje kako se žale kako im djeca “vise” na internetu, ali isto tako ćete čuti “Jao, zamisli ima samo dvije godine, a već zna ukucati šifru...”. Ako dijete s dvije godine već samo ukucava šifru na elektronskom uređaju, što možemo očekivati da će njegov život (u tom segmentu) biti s 15? A upravo su ta djeca naša budućnost.

*Slika 2: Suvremena obitelj
(izvor: internet)*

“NA MUCI SE POZNAJU JUNACI”

U proljeće 2014. godine, Balkan su zadesile nezapamćene poplave. Najugroženije su bile Srbija, Hrvatska i Bosna i Hercegovina. Preko noći, tisuće ljudi su ostale bez doma, bilo je i žrtava. Odjednom se moralo reagirati na svaki mogući način.

Neki su slali SMS-ove na specijalizirane brojeve, neki su donirali sredstva, neki su išli na ugrožena područja i pomagali na licu mjesta, neki su bili aktivni u prihvatilištima... Većina je pravila pakete pomoći, makar od nekih stvari koje su imali u kući, ali rijetko tko nije reagirao. Ljudi su se ujedinili u pomoći onima kojima je bila potrebna.

I tu više nijedna granica nije postojala. Sve što je možda i dijelilo ljude do tog trenutka, obrisano je u sekundi. Voda je sve odnijela.

Društvene mreže su bile usijane. Jednostavno je bilo sramotno “kačiti” išta smiješno, veselo, slike koje nemaju veze sa situacijom... Svi su javljali informacije koje su bile od značaja i pomoći.

Ono što je bilo više nego primjetno je ogromna aktivnost mladih ljudi. Djevojke su radile u prihvatilištima, mladići išli na ugrožena mjesta. Nisu spavali, bili su fizički iscrpljeni, kisluli, punili vreće,... ništa im nije bilo teško. Krcati autobusi su išli gdje god je bilo potrebno.

Što nam to govori?

Ljudi su bili i ostali ljudi. Vrijeme nas, na neki način jest promijenilo. Ali...!

Slika 3: Shematski prikaz najugroženijih područja tijekom poplava na Balkanu, svibanj 2014.

(izvor: internet)

Bez obzira na sve “blagodati” suvremenog doba i dalje se u nama krije ljudskost i potreba za zajedništvom. I dalje umijemo biti ljudi s velikim Lj.

I naša djeca to nose u sebi, samo ih moramo podsjetiti.

Naravno, ne moramo biti usred neke ovakve nepogode, ali ne bi bilo loše, povremeno im pružiti mogućnost da se osjete potrebnim i korisnim.

Možda bi onda bili sretniji, zadovoljniji, ispunjeniji... Možda bi manje živjeli prividan socijalni život, a više gradili ono što i jest osnova života.

Ostaje pitanje što ćemo mi, odrasli, raditi sa svojim životima?

Hoćemo li i dalje živjeti život prihvaćajući sve što ga danas čini ili ćemo se i mi podsjetiti (jer nekada nije bilo tako i mi to znamo) kako je bilo lijepo pričati, smijati se i plakati *live*¹³⁰? Hoćemo li svojim primjerom pokazati da to možemo i dalje, a ne samo u izvanrednim okolnostima?

Ne možemo, a uostalom i ne trebamo, bježati od suvremenog svijeta, ali zar nije bolje uzeti ono što je najbolje od onog nekad i ovog sada i graditi zajedništvo, graditi zdrav(ij)u budućnost?

¹³⁰ Live (eng. uživo)

The Real World around me – Life within the Pixel?

Abstract

Modern era, the famous 21st century is full of options. Never more features and never greater alienation. Is it really so? While living in their standard-progress that, but when it towered over the black shadow, and when you are able to save someone's life, tripping locked mechanisms for social survival. It no longer matters whether someone look at someone elses's pictures from the wedding, showing a new hairstyle on FB or Twitter etc. Simply put, life on the Internet becomes a means of saving someone's real, tangible life.

Key words: *modern age, social networks, pixel, life, internet.*